

Konsultacyjny Zespół Metrologiczny ds. regulacji rynku

The Consultative Metrology Team of Market Regulations

Monika Kusyk (Główny Urząd Miar)

Artykuł przedstawia działalność Konsultacyjnego Zespołu Metrologicznego ds. regulacji rynku, jako przykład współpracy Głównego Urzędu Miar z przedstawicielami zewnętrznych środowisk związanych z szeroko rozumianą metrologią, a także omawia wypracowane przez Zespół efekty.

This article presents activities of the Consultative Metrology Team of Market Regulations as the example of cooperation between Central Office of Measures and the representatives of external environment related to broadly understood metrology, as well as the results achieved.

Wstęp

Proces intensywnych zmian w funkcjonowaniu Głównego Urzędu Miar oraz terenowej administracji miar i administracji probierczej, zapoczątkowany w 2016 r., ma na celu doprowadzenie do tego, aby Główny Urząd Miar stał się w pełni nowoczesną krajową instytucją metrologiczną, pełniącą ważną rolę we wspieraniu innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, a także w zapewnieniu efektywnej ochrony bezpieczeństwa gospodarczego i technicznego państwa oraz interesów obywateli. Strategiczne priorytety w działalności Głównego Urzędu Miar wyznaczane są przy udziale przedstawicieli środowisk zewnętrznych, m.in. poprzez stały dialog w ramach powołanych przez Prezesa GUM konsultacyjnych zespołów metrologicznych. Celem pracy dziewięciu zespołów i utworzonych w ich ramach grup roboczych jest identyfikacja potrzeb polskiej gospodarki oraz określenie zadań stojących przed nowoczesnie zorganizowaną krajową instytucją metrologiczną. Zespoły stanowią płaszczyznę wymiany doświadczeń i integracji środowisk związanych z metrologią – prowadzone są działania w obszarach m.in.: budowy przyrządów i opracowywania metod pomiarowych, inicjowania zmian w regulacjach prawnych, w tym upraszczania przepisów i procedur.

KZM ds. regulacji rynku

Zespołem, który od początku działalności wzbudzał najszerze zainteresowanie, jest Konsultacyjny Zespół Metrologiczny ds. regulacji rynku. Przedmiotem jego prac jest szeroko rozumiana regulacja rynku w obszarze metrologii.

W ramach Zespołu utworzonych zostało dziewięć grup roboczych:

- 1) ds. przeglądu przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej, w ramach której przygotowywane były rekomendacje zmian prawa w zakresie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz w zakresie zasad i trybu wykonywania prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych;
- 2) ds. rozwiązań systemowych, której celem jest przygotowanie rekomendacji zmian prawa w systemie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych, w zakresie ustawy – Prawo o miarach i niektórych aktów wykonawczych do tej ustawy (m.in. aktów dotyczących upoważnień do legalizacji oraz punktów legalizacyjnych);
- 3) ds. certyfikacji, przygotowująca rekomendacje dla Głównego Urzędu Miar, działającego jako Jednostka Notyfikowana 1440;
- 4) ds. rynku paliw, która przygotowuje rekomendacje rozwiązań w zakresie przyrządów pomiarowych użytkowanych na rynku paliw;
- 5) ds. bezpieczeństwa ruchu drogowego, której celem jest przygotowanie rekomendacji rozwiązań prawnych w zakresie przyrządów pomiarowych użytkowanych w związku z kontrolą bezpieczeństwa ruchu drogowego; w ramach grupy utworzono cztery podgrupy: ds. przyrządów do kontroli ruchu drogowego, ds. przyrządów do kontroli kierowców, ds. przyrządów do diagnostyki stanu technicznego pojazdów, ds. przyrządów do ważenia pojazdów w ruchu drogowym;
- 6) ds. tachografów, której obszarem zainteresowań są wymagania dla tachografów oraz w zakresie instalacji, napraw i sprawdzeń tachografów;
- 7) ds. przyrządów do pomiaru mediów („utilities”), zajmująca się zagadnieniami regulacji rynku w obszarze opomiarowania mediów (ciepłomierze, gazomierze,

liczniki energii elektrycznej, wodomierze, przyrządy do pomiaru ścieków);

- 8) ds. nadzoru rynku, której celem jest przygotowanie rekomendacji rozwiązań prawnych dla Głównego Urzędu Miar, działającego jako organ nadzoru;
- 9) ds. kas rejestrujących, w której utworzono podgrupy: ds. metodyki badań, ds. repozytorium testowego, ds. współpracy z terminalem płatniczym.

Tworzone były również grupy ad hoc – w przypadku wystąpienia potrzeby doraźnego rozwiązania danego problemu – np. grupa ds. przyrządów do pomiaru prędkości w ruchu drogowym lub grupa ds. taksometrów.

Udziałem w pracach Konsultacyjnego Zespołu Metrologicznego ds. regulacji rynku i ww. grup roboczych wyraziło zainteresowanie ponad 200 osób – przedstawicieli producentów i użytkowników przyrządów pomiarowych, organizacji i stowarzyszeń branżowych, uczelni technicznych, instytutów badawczych, organów administracji rządowej i in. Do końca 2018 r. odbyło się 65 spotkań tego zespołu. Świadczy to o ogromnym zainteresowaniu zagadnieniami z obszaru regulacji metrologicznych i o istniejącej potrzebie uzyskania interpretacji przepisów, szczegółowych wytycznych dotyczących ich stosowania, a także wprowadzania konkretnych zmian.

KZM przyjął zasadę pracy polegającą na tym, że zgłaszane wnioski (proponując tematy), są omawiane i poddawane dyskusji w poszczególnych grupach roboczych, a na ich podstawie grupa opracowuje i przyjmuje do dalszej realizacji rekomendacje, które następnie są zatwierdzane przez Zespół do dalszego procedowania.

Działalność Zespołu i grup roboczych

Przedmiotem prac grup roboczych, działających w ramach Konsultacyjnego Zespołu ds. regulacji rynku były m.in. następujące zagadnienia:

- 1) zmiany rozporządzenia w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli – w przedmiocie objęcia prawną kontrolą metrologiczną lub zmiany jej zakresu: mierników poziomu dźwięku, analizatorów wydechu, luksomierzy, manometrów do opon, liczników energii elektrycznej czynnej klasy dokładności 0,2 oraz liczników energii elektrycznej biernej, przeliczników do gazomierzy, przyrządów do rejestracji naruszenia prawa, polegającego na niestosowaniu się do sygnałów świetlnych;
- 2) zmiany zapisów rozporządzenia w sprawie prawnej kontroli metrologicznej, dotyczące takich zagadnień, jak legalizacja ponowna przyrządów pomiarowych do pomiaru mediów, wykonywana z wykorzystaniem

metody statystycznej, sposób liczenia okresów ważności legalizacji, wzór świadectwa legalizacji;

- 3) zmiana rozporządzenia w sprawie wymagań dla przyrządów do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym;
- 4) zmiana rozporządzenia w sprawie wymagań dla instalacji pomiarowych do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda;
- 5) projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań dla gazomierzy i przeliczników do gazomierzy;
- 6) możliwość zmiany ustawy – Prawo o miarach i niektórych przepisów wykonawczych – w zakresie umożliwienia zdjęcia i nałożenia nowych cech zabezpieczających przez pracownika administracji miar w okresie ważności legalizacji (tzw. „asysta”);
- 7) projekt ustawy o tachografach (ustawa została opublikowana w sierpniu 2018 r., wyniki prac grupy były na bieżąco wykorzystywane przez GUM oraz Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa);
- 8) propozycja objęcia prawną kontrolą metrologiczną przyrządów do pomiaru pobieranych wód i przyrządów do pomiaru odprowadzanych ścieków (zgodnie z ustawą – Prawo wodne);
- 9) wydłużenie okresu ważności legalizacji statycznych liczników energii elektrycznej;
- 10) projekt rozporządzenia w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące (wyniki prac grupy były na bieżąco wykorzystywane przez Ministerstwo Rozwoju, Ministerstwo Finansów i GUM);
- 11) kluczowe działania dla wdrożenia sprawnego systemu certyfikacji kas rejestrujących online w GUM i tym samym bardzo istotne dla całego projektu wprowadzania tych kas, służącego poprawie ściągalności podatku VAT w Polsce – m.in. opracowanie i uzgodnienie koncepcji badań kas rejestrujących online (metod i narzędzi), omówienie praktycznych aspektów badań i ich wyników;
- 12) 63 wnioski związane z działaniami dotyczącymi przyrządów stosowanych w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego (realizacja w toku);
- 13) powiązanie zasad monitorowania jakości dostarczanych mediów z pomiarem ilości tych mediów;
- 14) budowa bazy danych zalegalizowanych przyrządów pomiarowych.

Znaczna część wymienionych powyżej wniosków została przyjęta przez Zespół, jako rekomendacje. Oto kilka przykładów:

- 1) projekty zapisów w rozporządzeniach zmieniających wymagania techniczne i metrologiczne w odniesieniu

do: instalacji pomiarowych do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda, przyrządów do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym, taksometrów elektronicznych oraz gazomierzy i przeliczników do gazomierzy – rozporządzenia zostały opublikowane na początku br.;

- 2) zmiany rozporządzenia w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych w zakresie przepisu, dotyczącego sposobu liczenia okresu ważności legalizacji – rozporządzenie opublikowane w kwietniu 2019 r.;
- 3) opracowanie części projektu ww. rozporządzenia w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych, określającej zasady legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych z wykorzystaniem metody statystycznej;
- 4) wytyczne Prezesa GUM dla organów administracji miar w zakresie dokumentowania i udostępniania informacji, dotyczących stanowisk pomiarowych do sprawdzania odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan, w tym gazu skroplonego (LPG), wprowadzających określone zasady postępowania; rekomendacja została zrealizowana przez GUM – opracowano wytyczne i uzupełniono je o instrukcje sprawdzania ww. odmierzaczy oraz protokół sprawdzania, w celu ujednolicenia podejścia w tym zakresie w całej terenowej administracji miar;
- 5) wytyczne Prezesa GUM dla organów administracji miar w zakresie udostępniania tabel litrażowych zbiorników pomiarowych wraz ze świadectwem legalizacji – rekomendacja zrealizowana (stosowny

zapis został również zgłoszony do projektu rozporządzenia w sprawie prawnej kontroli metrologicznej);

- 6) objęcie prawną kontrolą metrologiczną mierników natężenia oświetlenia (luksomierzy) – temat ujęty w harmonogramie prac legislacyjnych GUM;
- 7) dokonanie zmian w przepisach, które dopuszczałyby tzw. „asystę” podczas prac serwisowych na zbiornikach pomiarowych – rekomendacja Zespołu, wstępna wersja zapisów została przygotowana przez grupę roboczą, obecnie trwa analiza możliwych sposobów zrealizowania tej rekomendacji.

Podsumowanie

Na przykładzie opisanych działań Konsultacyjnego Zespołu ds. regulacji rynku oraz ich efektów można zaobserwować ogromne znaczenie dialogu i współpracy przedstawicieli różnych środowisk związanych z metrologią dla wypracowywania wspólnych konstruktywnych rozwiązań. Zapraszamy do udziału w pracach Konsultacyjnych Zespołów Metrologicznych i grup roboczych, a tym samym do aktywnego uczestnictwa w kreowaniu zmian w obszarze metrologii.

Literatura

- [1] Kusyk M., Ramotowski Z., Służba Miar w służbie polskiego przemysłu – IX Sympozjum TOp-Gaz Technika opomiarowania gazu dziś i jutro, Materiały konferencyjne, s. 1-5.
- [2] Sprawozdania z posiedzeń KZM ds. regulacji rynku i grup roboczych.